

FINLANDS RÖDA KORS RIKTLINJER FÖR KLIMATHÅLLBARHET

Godkänd av Finlands Röda Kors vid styrelsemötet 2.9.2022
Datum för ikraftträdande: 2.9.2022

INNEHÅLL

Inledning	2
Riktlinjens mål.....	3
Den egna verksamhetens klimathållbarhet.....	3
Anpassning till klimatförändringen och beredskapsarbete	4
Kommunikation och påverkan	4
Utsläppskompensation	5
Tillämpning och implementering av riktlinjen	5

Inledning

Klimatförändringen är en av vår tids största globala utmaningar och samtidigt i allra högsta grad en humanitär kris. Dess effekter syns överallt i världen. Klimatförändringen har ökat extrema väderfenomen, såsom störtregn, översvämningar och stormar, ovanliga värmeböljor samt torka och skogsbränder¹. Klimatförändringen påverkar bland annat hälsa, matproduktion, lantbruk, ekosystem och möjligheter att idka näring på många olika sätt. Den gör livet svårare för de människor som redan är mest utsatta och tvingar människor att lämna sina hem. För att stävja klimatförändringen, reagera på dess konsekvenser och reparera skadorna krävs enorma resurser.

Som en betydande, global humanitära aktör svarar rödakors- och rödahalvmånerörelsen på att motverka klimatförändringens effekter och ökande humanitära behov samt strävar efter att bekämpa klimatförändringen genom att förändra sin egen verksamhet. På hösten 2020 godkände Finlands Röda Kors ordinarie stämma en verksamhetsstrategi, som *förbinder till att minska den egna verksamhetens klimateffekter och vara koldioxidneutral senast år 2030*.

Klimatförändringens globala utmaningar ligger i fokus i Internationella rödakors- och rödahalvmånefederationens (IFRC) strategi 2030. Också Finlands Röda Kors riktlinjer för internationellt biståndsarbete betonar klimatåtgärderna och anpassningen till klimatförändringen som en väsentlig del av verksamheten. Finlands Röda Kors identifierar effekterna av miljökrisen och förlusten av den biologiska mångfalden i verksamhetsmiljön och de humanitära behoven samt strävar i sin egen verksamhet efter hållbara lösningar med tanke på miljön. Denna riktlinje fokuserar i första hand på klimatkrisen och åtgärder för att stävja den.

IFRC och Internationella Rödakorskommittén (ICRC) har utarbetat en klimatstadga för alla humanitära biståndsarbetare², och även Finlands Röda Kors har undertecknat den. Stadgan innehåller följande förbindelser:

- Vi uppfyller ökande humanitärt behov effektivare än förut och hjälper människor att anpassa sig till klimat- och miljökrisernas påverkan.
- Vi maximerar miljö hållbarheten i vår verksamhet och minskar snabbt våra utsläpp av växthusgaser.
- Lokala aktörer och gemenskaper styr vår gemensamma verksamhet.
- Vi förbättrar vår förmåga att förstå klimat- och miljörisker och utvecklar evidensbaserade lösningar.
- Vi ökar samarbetet på olika nivåer inom den humanitära sektorn samt med andra aktörer för att stärka våra klimat- och miljöåtgärder.
- Vi använder vårt inflytande för att främja ambitiösare klimatåtgärder och skydda miljön.
- Vi fastställer mål för att hålla våra löften och mäter våra framsteg.

Klimatförändringen påverkar organisationens grundläggande verksamhet och beredskap. Att förbereda sig på dessa förändringar i god tid förbättrar organisationens helhetsberedskap. Dessutom har avdelningar och frivilliga möjlighet att påverka sina egna gemenskaper och främja beredskapen för dem samt stödja människors förmåga att anpassa sig till förändringarna. Frivilliga och avdelningar är centrala aktörer i verkställandet av verksamhetsförändringarna.

¹ <https://www.ipcc.ch/report/sixth-assessment-report-working-group-i/>

² <https://www.climate-charter.org/>

Riktlinjens mål

Finlands Röda Kors deltar aktivt i verksamheten mot klimatförändringen. Genom att implementera riktlinjerna för klimathållbarhet minskar Finlands Röda Kors verksamhetens miljö- och klimateffekter, förbättrar sin förmåga att hantera risker med anknytning till klimatförändringen och sin beredskap att svara på effekterna av den samt främjar en klimathållbar samhällsutveckling såväl i Finland som internationellt. Vi för de mest utsatta människornas talan och låter deras röster höras i vår kommunikation och påverkan.

Syftet med riktlinjen för klimathållbarhet är att identifiera skadliga verksamhetsmodeller och eliminera eller minska deras påverkan. Detta sker genom att effektivisera verksamhetssätt, utnyttja nya praxis, tekniker och material, eller ändra själva verksamheten. Samtidigt säkerställer Finlands Röda Kors sin grundläggande verksamhet. Riktlinjen styr särskilt **den egna verksamhetens miljö hållbarhet, anpassning till klimatförändringen och beredskapsarbete** samt **kommunikation och påverkan med anknytning till klimatförändringen**.

Den egna verksamhetens klimathållbarhet

Att minska utsläpp och den egna verksamhetens miljöpåverkan är hela organisationens gemensamma uppdrag. Finlands Röda Kors fastställer mål för olika delområden för att minska miljöpåverkan i sin egen verksamhet och förbinder sig att mäta hur målen uppnås i samarbete med centralförvaltningen och distrikten. Finlands Röda Kors till exempel digitaliserar sin verksamhet, utnyttjar fossilfria energikällor och gynnar cirkulär ekonomi för att nå målen. Centralbyrån och distrikten samt deras institutioner följer upp de olika delområdenas effekter, bland annat avfalls- och materialflöden, miljöpåverkan av möten, utbildningar och andra evenemang, klimatavtrycket för resor samt effekterna av försörjningskedjorna och logistiken. Dessa är helheter som även lämpar sig för avdelningarnas verksamhet.

Det förekommer skillnader i avdelningarnas möjligheter att till exempel påverka utsläppen från resor, men riktlinjens mål gäller även avdelningarnas verksamhet. Flera goda praxis kan främjas på avdelningsnivå. Som bäst ökar de verksamhetens hållbarhet och olika möjligheter att delta i verksamheten bland annat digitalt. Det är viktigt att identifiera befintliga, välfungerande verksamhetsmodeller och dela goda praxis avdelningarna emellan.

Finlands Röda Kors *beräknar och bevakar verksamhetens skadliga klimat- och miljöpåverkan från olika verksamhetshelheter, och fastställer mål för att minska verkningarna*. Här utnyttjas rödakors- och rödahalvmånerörelsens gemensamma standardiserade kalkylatorer. Målet är att minska utsläppen. Utgående från startvärdena för utsläppen fastställs regionspecifika mål med tillhörande tidtabeller för minskningen av utsläppen och uppnåendet av dessa följs upp årligen.

Att beakta miljöpåverkan hör också till humanitär hjälp, vars främsta syfte dock är att rädda människoliv, lindra människors lidande, minimera skador och uppfylla människors behov av skydd och stöd. Vid bedömning av miljöpåverkan tillämpas bland annat rödakors- och rödahalvmånerörelsens gemensamma bedömningsmodeller och -verktyg. Vi strävar med alla medel efter att undvika verksamhetens skadliga miljö- och klimateffekter, så att vi inte orsakar skador för gemenskaper och människor som vi hjälper.

Finlands Röda Kors *behandlar sina ekonomiska resurser ansvarsfullt, genomskinligt och öppet*. Vi tar ansvar om kapitalet genom etiska investeringar, som inte strider mot mänskliga rättigheter eller internationella avtal om hållbar utveckling. I placeringsplanen, som organisationens styrelse har godkänt, beaktas klimatförändringen och Finlands Röda Kors följer principerna för ansvarsfull placering.

Miljö hållbarheten i medelanskaffningsprodukter beaktas i samband med anskaffningen. Vi strävar efter att anskaffa så närproducerade produkter som möjligt och gynnar till exempel produkter av återvunna material.

Innan företagspartnerskap och avtal angående donationer ingås, kontrolleras den potentiella partners lämplighet enligt IFRC:s process (Due Diligence Assessment Procedure for corporate partnership) och partnern begärs fylla i ett självbedömningsformulär (Finnish Red Cross Corporate Self Screening 2021). Båda innehåller punkter kopplade till miljö hållbarhet.

Anpassning till klimatförändringen och beredskapsarbete

Klimatförändringen medför utmaningar och ett ökat biståndsbehov även i Finland. Förmågan att svara på dem förutsätter ökad medvetenhet om väder- och klimatrisker samt metoder att anpassa sig till förändringen. Anpassning är både långsiktigt arbete och förberedelse inför plötsliga krissituationer. Medan klimatförändringen framskrider förekommer till exempel extrema väderfenomen allt oftare och våldsammare än tidigare. Klimatförändringens konsekvenser tvingar människor till utvandring, vilket kan betyda ökande migration även i Finland och således behov av hjälp och stöd.

Finlands Röda Kors hjälpverksamhet hotas särskilt av långa värmeböljor, översvämningar och häftiga stormar. Översvämningarna orsakar problem oftare än förut under hösten och vintern. Ökad nederbörd under vintermånaderna kan leda till svåra snösituationer, vilket kan förorsaka olyckor och brutna transportförbindelser. Under sommaren ökar risken för skogsbrand på grund av torkan.

Utmaningarna som klimatförändringen medför utvidgar Finlands Röda Kors roll som aktiv aktör såväl nationellt som regionalt och lokalt. Det är viktigt att man på olika nivåer utarbetar anpassnings- och beredskapsplaner för klimatförändringen med hjälp av vilka organisationen aktivt kan stärka anpassningsförmågan, beredskapen och tryggheten i vardagen i Finland.

I samband med anpassningen till klimatförändringen är det viktigt att identifiera Finlands Röda Kors särskilda roll i att bistå myndigheter. Finlands Röda Kors idkar kontinuerligt samarbete med tanke på beredskap med bland annat kommuner, myndigheter och vattenverk samt via Frivilliga räddningstjänsten (Vapepa). Det är viktigt att stärka samarbetet och öva kontinuerligt för att upprätthålla kompetensen. Med Röda Korsets kommunikation och verksamhet uppmuntras även myndigheter och andra aktörer att ta tag i biståndsbehovet som klimatkrisen gett upphov till.

Att främja goda verksamhetsmodeller är en viktig del av beredskapsplaneringen. Det är viktigt att uppdrag med anknytning till extrema väderfenomen samt klimatförändringens inverkan på beredskapen på övriga krissituationer integreras i beredskapsövningarna. Organisationens funktionsförmåga i nya, ovanliga situationer måste också säkerställas.

Kommunikation och påverkan

Finlands Röda Kors hjälper både den vida allmänheten och beslutsfattare att förstå hur klimatförändringen inverkar på levnadsförhållandena särskilt i världens fattigaste länder. Finlands Röda Kors internationella arbete och dess resultat bland annat beträffande beredskap på katastrofer, förebyggande verksamhet och anpassning till klimatförändringen utnyttjas i organisationens kommunikation. Genom kommunikation stärker vi Röda Korsets ställning som en aktör som för talan för de allra mest utsatta människogrupperna och arbetar för att stävja klimatförändringen. Vid kommunikation om verksamheten fokuserar vi på klimatförändringens inverkan ur perspektivet för beredskap och anpassning.

Kommunikation och påverkan stöder Finlands Röda Kors möjligheter att förebygga, förbereda för och reagera på ökande katastrofer, som förorsakas av klimatförändringen. Med kommunikation ökas människors medvetenhet om väder- och klimatrisker och möjligheterna till anpassning. Vi påverkar beslutsfattare för att rikta flexibel och klimatsmart finansiering mot anpassningsåtgärder och de mest utsatta länderna. Finlands Röda Kors bjuder in människor i verksamheten, både för att stöda Röda Korsets arbete och påverka i sina gemenskaper. Frivilliga världen över har en nyckelroll i att fastställa och motverka klimatförändringens effekter och förbättra medvetenheten om klimatförändringen.

Utsläppskompensation

Med tanke på karaktärsdragen för Finlands Röda Kors verksamhet är det sannolikt att målet om klimatneutralitet i riktlinjen trots alla åtgärder kräver kompensation för återstående utsläpp. För att kunna bedöma behovet och omfattningen av kompensationen för växthusgasutsläpp, måste utsläppen kunna bedömas med beräkningsmetoder som Finlands Röda Kors utvecklar tillsammans med rödakors- och rödahalvmånerörelsen. Det är viktigt att definiera principer och förutsättningar för kompensationen, vare sig det är fråga om ett projekt utomlands, förstärkning av kolsänkor i hemlandet eller miljöinvesteringar.

När rödakors- och rödahalvmånerörelsen utarbetar en gemensam riktlinje för kompensation av utsläppen, kommer Finlands Röda Kors att implementera den. Med hjälp av utsläppsberäkningarna kan också ett pris uppskattas för det.

Tillämpning och implementering av riktlinjen

Riktlinjen för klimathållbarhet är en riktlinje för hela organisationen. *Riktlinjen uppmuntrar och stöder alla som är med i Finlands Röda Kors verksamhet att bedöma verksamhetens klimatpåverkan, fatta beslut som minskar utsläppen och vid behov ändra sina verksamhetsmodeller.* Riktlinjen angår även internationellt samarbete med Finlands Röda Kors systerorganisationer IFRC och ICRC. Finlands Röda Kors distribuerar riktlinjen till sina samarbetsparter och främjar också uppnåendet av riktlinjens mål genom partnerskap med andra organisationer, företag och vetenskaps- och forskningsinstitut.

Organisationens ledning ansvarar för implementeringen av riktlinjen. Implementeringen av riktlinjen är en del av organisationens verksamhetsplanering, som Finlands Röda Korsets styrelse, distriktens styrelser och institutionernas direktioner fattar beslut om. Riktlinjen beaktas också i avdelningarnas och distriktens verksamhetsplaner samt vid avtal med samarbetsparter och underleverantörer.

För att stöda implementeringen av riktlinjen utarbetas en uppdaterad plan med tidtabeller och mål. Konkreta mål och åtgärder för att minska utsläpp är centrala i planen för implementeringen. En rapport om implementeringen ingår i organisationens årliga rapport. Organisationens andra uppdaterade anvisningar och regler stöder implementeringen och bör inte strida mot riktlinjen om klimathållbarhet (*principen Do no significant harm*). Viktiga anvisningar sammanställs. Avdelningarna använder till tillämpliga delar anvisningar som gäller centralbyrån och distrikten. Vissa anvisningar, såsom anskaffnings- och reseanvisningarna, gäller alla organisationsenheter i sin helhet.

Finlands Röda Kors involverar hela organisationen i den kontinuerliga utvecklingen av riktlinjen, anvisningarna och verksamheten. Tillsammans med frivilliga och intressentgrupper främjar Finlands Röda Kors diskussion om riktlinjen och dess mål som en del av sin verksamhet.

Finlands Röda Kors säkerställer att det i organisationens olika delområden finns resurser, nödvändiga verktyg och stöd för implementeringen av riktlinjen samt att hela organisationen känner till riktlinjen. Riktlinjen och implementeringen av den utvärderas regelbundet.